

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Хрещатик, 30, тел. (044) 206-38-44, факс (044) 531-36-92
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: http://mpe.kmu.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37471933

На № _____ від _____

**Державна регуляторна
служба України**

Про погодження проекту постанови

Відповідно до доручень Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України С. Кубіва від 12.06.2018 № 21494/1/1-18 та від 12.09.2018 № 35989/1/1-18 до листів Державної регуляторної служби України від 24.05.2018 № 4895/0/20-18 та від 10.09.2018 № 8975/0/20-18, а також ухвали Київського апеляційного адміністративного суду від 09.08.2018 р. № 826/2507/18 Міністерство енергетики та вугільної промисловості України направляє на опрацювання проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами» щодо норм споживання природного газу (далі – проект постанови).

Додатки:

1. Копія проекту постанови на 3 арк.
2. Аналіз регуляторного впливу на 15 арк.
3. Повідомлення про оприлюднення на 2 арк.
4. Копія наказу на 2 арк.

Міністр

І. Насалик

Рамазанов 206-36-79

224413

Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України
№01/29-7923 від 26.09.2018

29

0.31

Державна регуляторна служба України
№ 13219/0/19-18 від 27.09.2018

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2018 р. №

Київ

Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами

Кабінет Міністрів України постановляє:

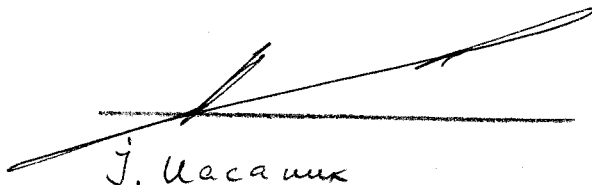
1. Затвердити норми споживання природного газу побутовими споживачами природного газу (населенням) у разі відсутності газових лічильників згідно з додатком.

Ці норми є єдиними для всіх населених пунктів і діють, починаючи з дня офіційного опублікування постанови.

2. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 203 «Про норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників» (Офіційний вісник України, 2016, № 24 (01.04.2016), ст. 958).

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

І. Касачук

ЗАТВЕРДЖЕНІ
постановою Кабінету Міністрів України

від _____ 2018 р. № _____

«

НОРМИ споживання природного газу побутовими споживачами природного газу (населенням) у разі відсутності газових лічильників			
Вид споживання	Місяць споживання	Одиниця виміру	Норма споживання
Плита газова за наявності централізованого гарячого водопостачання	квітень – вересень (включно)	куб. метрів людино-місяць	5,8
Плита газова за наявності централізованого гарячого водопостачання	жовтень – березень (включно)	куб. метрів людино-місяць	8,8
Плита газова у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача	квітень – вересень (включно)	куб. метрів людино-місяць	8,3
Плита газова у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача	жовтень – березень (включно)	куб. метрів людино-місяць	13,7
Плита газова та водонагрівач	квітень – вересень (включно)	куб. метрів людино-місяць	20,0
Плита газова та водонагрівач	жовтень – березень (включно)	куб. метрів людино-місяць	25,0

Примітка. У період відсутності централізованого гарячого водопостачання населення норма споживання природного газу на плиту газу встановлюється:

у період споживання: квітень – вересень (включно) – 8,3 куб. метра на людину на місяць;

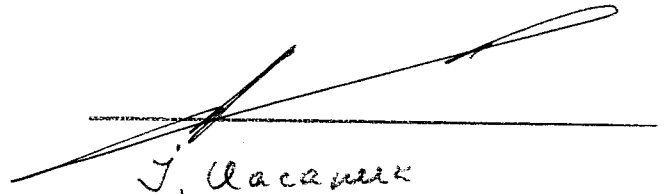
у період споживання: жовтень – березень (включно) – 13,7 куб. метра на людину на місяць.

Строк відсутності гарячого водопостачання (понад 6 годин на добу у разі цілодобового водопостачання або понад 30 відсотків загального часу подавання води за добовим графіком), в який не включається перерва в його постачанні у нічний час (з 24 до 6 години), фіксується у двосторонньому акті, що підписується теплопостачальною організацією та оператором газорозподільної системи і є підставою для перерахунку

населенню плати за гаряче водопостачання та газ. За згаданий період населення не здійснює плату за користування централізованим гарячим водопостачанням. Оператор газорозподільної системи після закінчення півріччя надсилає абонентові перерахунок за спожитий газ у період відсутності централізованого гарячого водопостачання.

».

Г. Оасамк

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проекту постанови Кабінету Міністрів України

«Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами»

I. Визначення проблеми

Проблемою на сьогодні є відсутність 100% комерційного обліку природного газу для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках та наявність економічно не обґрунтованих норм споживання природного газу, що в свою чергу призводить до безоплатного використання газу побутовими споживачами в розмірі 2,681 млрд. грн. на рік (383 млн.куб.м природного газу).

Оскільки існує наступна проблема, то виникає необхідність перегляду відповідних норм на основі науково-дослідного обґрунтування.

Зважаючи на викладене, підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами» (далі – проект постанови), враховуючи результати порівняльного аналізу розрахункових та фактичних витрат природного газу для побутових споживачів з метою визначення обґрунтованої кількості газу, що споживається без індивідуальних лічильників, виконаного ПрАТ «Проектний і науково-дослідний інститут по газопостачанню, тепlopостачанню та комплексному благоустрою міст і сіл України» (УкрНДІнжпроект), підготовленого у 2018 році.

Також, з огляду на проблеми газового ринку, ДРС було проведено ряд робочих зустрічей з суб'єктами господарювання, Міненергougілля, Мінрегіону, Мінекономрозвитку, Мінсоцполітики, Антимонопольного комітету України, НКРЕКП та УкрНДІнжпроект (учасники робочих зустрічей), за результатами яких було визнано як проблему відсутність 100% комерційного обліку природного газу для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках, економічно не обґрунтованих норм споживання природного газу та необхідності перегляду відповідних норм на основі науково-дослідного обґрунтування.

За одностайною підтримкою усіх учасників відповідних робочих зустрічей, УкрНДІнжпроект здійснив актуалізацію свого дослідження щодо визначення розрахункової витрати природного газу для побутових споживачів не обладнаних приладами обліку.

Крім того, основними причинами підготовки проекту постанови є наступне.

За інформацією Державної регуляторної служби України, до ДРС звернулась Громадська спілка «Асоціація газового ринку України» (далі - АГРУ) з приводу того, що відсутність індивідуальних приладів обліку природного газу у побутових споживачів призводить до не обґрунтованих витрат всіх без винятку учасників ринку природного газу. Крім того, АГРУ пропонує як механізм вирішення ситуації з метою встановлення індивідуальних приладів обліку, встановити обґрунтовані норми споживання природного газу побутовими споживачами.

За наявною інформацією, станом на 01.06.2018 у житловому фонді України:

- 9,83 млн., або 75,1% квартир (домогосподарств) оснащено лічильниками газу;

- 3,3 млн., або 24,9% квартир (домогосподарств) не оснащено лічильниками газу.

Також, у 1,8 млн. (із 9,83 млн.) або у 18,3% квартир (домогосподарств) встановлені лічильники природного газу, термін експлуатації яких перевищив 20 років, що відповідно до діючих нормативних документів потребують заміни.

Довідково: дані надані Державною регуляторною службою України корелюються із даними наданими Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України».

Також, відсутність індивідуальних приладів обліку газу та необґрунтований рівень діючих норм споживання для категорії побутових споживачів, необладнаних приладами обліку, не є мотивуючим фактором для реальної економії ресурсів, що в свою чергу призводить до збитків усіх суб'єктів господарювання (включаючи НАК «Нафтогаз України»).

Відсутність лічильників природного газу в 3,3 млн. квартир (домогосподарств) ставить у нерівні умови побутових споживачів, квартири (домогосподарства), яких обладнані

лічильниками природного газу, оскільки модель поведінки побутових споживачів, які не мають лічильників природного газу суттєво відрізняється.

Побутові споживачі квартири (домогосподарства), яких не обладнані лічильниками природного газу дозволять собі не раціонально споживати цей вид енергоносія, а саме обігрівають житлові приміщення за допомогою газових плит та газових духових шкафів. В результаті таких дій, протягом опалювального періоду 2017/2018 року, споживання природного газу збільшилося на 17%.

Також не можливо ідентифікувати абонентів (побутових споживачів), квартири (домогосподарства), яких не обладнані лічильниками природного газу.

Загальнобудинковий облік природного газу (який, до речі обмежений на законодавчому рівні, зокрема відповідно до пункту 2 статті 2 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» загальнобудинковий лічильник газу може бути встановлений лише за згодою співвласників багатоквартирного будинку в порядку, визначеному статтею 10 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку») врегульовує взаємовідносини з обліку між оператором ГРМ, постачальником із спеціальними обов'язками та між ЖЕО або ОСББ, але не вирішує облік конкретних квартир у багатоповерхових будинках. Мається на увазі, що побутовим споживачам не вигідно платити за газ по показам загальнобудинкових приладів обліку природного газу, оскільки обсяг спожитого палива розраховується на кількість зареєстрованих мешканців будинку.

Крім того, відсутність 100% обліку природного газу у побутових споживачів містить ризики вчинення корупційних правопорушень.

Тобто, вирішуючи питання із забезпеченням 100% обліку природного газу у побутових споживачів будуть повністю усунені ризики вчинення корупційних правопорушень, пов'язаних із нібито несанкціонованим відбором природного газу або так званими небалансами.

Саме відсутність 100% обліку природного газу у побутових споживачів призводить до необґрунтованих втрат учасників ринку природного газу України, які здійснюють постачання/розподіл природного газу побутовим споживачам, зокрема НАК «Нафтогаз України», операторів ГРМ, постачальників природного газу із спеціальними обов'язками (Газзбутів), а також безпосередньо побутових споживачів, квартири (домогосподарства), яких обладнані лічильниками природного газу, а також не зрозумілі джерела покриття цих необґрунтованих витрат.

Така дискримінація за даними згаданого вище порівняльного аналізу, підготовленого ПрАТ «Проектний і науково-дослідний інститут по газопостачанню, теплопостачанню та комплексному благоустрою міст і сіл України» (УкрНДІнжпроект) на прикладі 1,5 тис. респондентів, квартири (домогосподарства) яких оснащені приладами обліку газу, просили операторів ГРМ про їх повірку, але, враховуючи, що розміри норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників економічно привабливіші відмовилися від встановлення повірених лічильників і прийняли модель оплати за спожитий природний газ відповідно до норм його споживання.

Крім того, дискримінація існує між населеними пунктами у містах та сільській місцевості. Здача в експлуатацію будинків в сільській місцевості за відсутності індивідуального газового лічильника не можлива, але при здачі в експлуатацію багатоповерхових будинків у містах, така ситуація має місце у багатьох випадках.

Ця ситуація робить не можливим виконання вимог Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», вимог меморандумів про співпрацю з МВФ та ЄС в частині забезпечення 100% обліку природного газу побутових споживачів.

Відповідно до інформації зазначеній у зверненні АГРУ, починаючи з вересня 2017 року АГРУ здійснюється збір та аналіз даних операторів ГРМ, по яких відповідними планами розвитку газорозподільних систем на 2016 - 2025 роки, затвердженими постановами НКРЕКП, було передбачено встановлення загальнобудинкових приладів обліку природного газу. Проведення такого аналізу було зумовлене необхідністю встановлення економічного ефекту від впровадження програми встановлення загальнобудинкового обліку природного газу, зокрема, в

умовах постійного зниження норм споживання природного газу побутовими споживачами, об'єкти яких не обладнані приладовим обліком.

В ході опрацювання одержаної інформації, Асоціацією встановлена значна розбіжність між середньою нормою споживання газу на одну людину на місяць за показами загальнобудинкових лічильників газу та, діючою на момент проведення дослідження, нормою споживання встановленою постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 року № 203.

Оскільки визначити фактичне споживання природного газу побутовими споживачами, об'єкти яких не обладнані індивідуальними вузлами обліку (лічильниками газу) за певний проміжок часу (для прикладу рік) можливо виключно на підставі даних загальнобудинкових вузлів обліку, Асоціацією проведено таке дослідження та встановлено наступні дані про фактичне споживання:

Вид споживання природного газу	Одиниця виміру	Середнє фактичне споживання
Плита газова за наявності централізованого гарячого водопостачання	куб. метрів людино - місяць	7,24
Плита газова у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача	-	10,58
Плита газова та водонагрівач	-	22,61

Як вбачається із аналізу наданих операторами ГРМ даних, встановлена норма споживання є заниженою у два рази порівняно із фактичним обсягом споживання, що призводить до наступних негативних наслідків для операторів ГРМ:

1) спожитий побутовими споживачами природний газ понад норму споживання (7,24 куб.м. - 3,3 куб.м. = 3,94 куб.м.), у відповідності до положень Кодексу ГРМ відноситься на виробничо-технологічні витрати та нормовані втрати відповідного Оператора ГРМ, далі - ВТВ, має сплачуватися за ринковою ціною, без джерела для покриття (не покривається за рахунок тарифу), що призводить до збитків відповідного оператора;

2) оскільки така різниця у споживанні фактично класифікується як ВТВ, відповідний оператор ГРМ недоотримує від побутового споживача плату за розподіл (тариф).

3) побутові споживачі фактично позбавлені будь-яких стимулів до встановлення приладового обліку, оскільки за відсутності приладового обліку, державний бюджет покриває 100 % обсягу споживання (субсидії), поряд з цим побутовий споживач, у якого забезпечено приладовий облік може розраховувати виключно на покриття державною нормативу мінімального споживання.

4) побутові споживачі з лічильниками, розуміючи переваги споживачів без лічильниками, встановлені лічильники навмисно виводять з ладу.

За такої позиції, вимоги Закону України «Про комерційний облік природного газу» щодо 100% забезпечення лічильниками газу всіх споживачів - виконати не можливо.

Додатково зазначимо, що проект постанови підготовлено на виконання Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», Плану організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України від 21 грудня 2017 р. № 2260-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» щодо порядку встановлення лічильників споживачам природного газу», а також доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України

С. Кубіва від 12.06.2018 № 21494/1/1-18 до листа Державної регуляторної служби України від 24.05.2018 № 4895/0/20-18, а також ухвали Київського апеляційного адміністративного суду.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Суб'єкти господарювання	+	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва		

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю державного регулювання є виконання вимог Закону «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», зокрема сприяння завершенню організації роботи із запровадження 100% комерційного обліку природного газу (для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках, у яких природний газ використовується: 1) комплексно, у тому числі для опалення; 2) для підігріву води та приготування їжі; 3) тільки для приготування їжі) та відповідного постачання цього енергоносія за умови його комерційного обліку.

Зазначене вище сприятиме:

стимулюванню побутових споживачів до переходу на використання природного газу з використанням індивідуальних приладів обліку (лічильників) газу, тобто призведе до забезпечення 100% обліку природного газу населення;

спонуканню споживачів до раціонального споживання природного газу, через наявність можливості виміряти власне споживання;

ліквідації безоплатного використання газу побутовими споживачами в розмірі 2,681 млрд.грн. на рік;

ліквідації без облікового споживання газу до 2021 року через можливість встановлення лічильників газу за рахунок таких джерел: 1) тарифу на розподіл природного газу; 2) державних програм з підвищення енергоефективності; 3) бюджетних асигнувань; 4) власних коштів споживачів з подальшою компенсацією; 5) відсутність додаткового навантаження на державний бюджет;

впровадженню добового балансування на ринку природного газу, без обтяжливих умов для суб'єктів ринку природного газу, зокрема державного сектору економіки;

можливості забезпечення оператором газотранспортної системи балансуючих дій для врегулювання добового попиту та пропозицій на природний газ з метою збалансованості газотранспортної системи;

гарантуванню рівних можливостей доступу до ринку природного газу «на добу вперед» та «внутрішньодобового ринку» для оперативного і самостійного врегулювання небалансу;

врегулюванню допущених небалансів за попередню добу між оператором газотранспортної системи та замовниками послуг транспортування.

Крім того, наявність індивідуального лічильника природного газу призведе до раціонального споживання природного газу та не призведе до подорожчання плати за природний газ для побутових споживачів, оскільки відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 409 «Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування», встановлено соціальні нормативи, в межах яких держава надає громадянам пільги або субсидії на оплату житлово-комунальних послуг, зокрема для користування послугами з газопостачання.

Також прийняття даної постанови Кабінету Міністрів України усуне дискримінацію між побутовими споживачами, які мають лічильники (9,83 млн. абонентів) та побутовими споживачами, які їх не мають (3,3 млн. абонентів).

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами»	Такий спосіб є найбільш ефективним, прийняття постанови сприятиме стимулюванню побутових споживачів до переходу на використання природного газу з використанням індивідуальних приладів обліку (лічильників) газу, тобто призведе до забезпечення 100% обліку природного газу населення; призведе до спонукання споживачів до раціонального споживання природного газу, через наявність можливості виміряти власне споживання; З'явиться можливість встановлення лічильників газу за рахунок таких джерел: 1) тарифу на розподіл природного газу; 2) державних програм з підвищення енергоефективності; 3) бюджетних асигнувань; 4) власних коштів споживачів з подальшою компенсацією. Також призведе до відсутності додаткового навантаження на державний бюджет.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	Існуватимуть наступні проблеми: безоплатне використання газу побутовими споживачами в розмірі 2,681 млрд.грн. на рік; без облікове споживання газу до 2021 року.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Втрати
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами»	ліквідація безоплатного використання газу побутовими споживачами в розмірі 2,681 млрд.грн. на рік; відсутність додаткового навантаження на державний бюджет; забезпечення 100% обліку природного газу населення; можливість виконання вимог меморандумів про співпрацю з МВФ та ЄС в частині забезпечення 100% обліку природного газу побутових споживачів.	-
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	-	відсутність стимулювання побутових споживачів до переходу на використання природного газу з використанням індивідуальних приладів обліку (лічильників) газу; наявність безоплатного використання газу побутовими споживачами в розмірі 2,681 млрд.грн. на рік; наявність безоблікового споживання

газу до 2021 року.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Втрати
<p>Альтернатива 1</p> <p>Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами»</p>	<p>наявність індивідуального лічильника природного газу призведе до раціонального споживання природного газу та не призведе до подорожчання плати за природний газ для побутових споживачів, оскільки відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 409 «Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування», встановлено соціальні нормативи, в межах яких держава надає громадянам пільги або субсидії на оплату житлово-комунальних послуг, зокрема для користування послугами з газопостачання;</p> <p>Також прийняття даної постанови Кабінету Міністрів України усуне дискримінацію між побутовими споживачами, які мають лічильники (9,83 млн. абонентів) та побутовими споживачами, які їх не мають (3,3 млн. абонентів).</p> <p>Додатковою вигодою буде ліквідація дискримінації, що нині існує між населеними пунктами у містах та сільській місцевості. Здача в експлуатацію будинків в сільській місцевості за відсутності індивідуального газового лічильника не можлива, але при здачі в експлуатацію багатопверхових будинків у містах, така ситуація має місце у багатьох випадках.</p>	<p>відсутність спонукання споживачів до раціонального споживання природного газу.</p>
<p>Альтернатива 2</p> <p>Залишення існуючої ситуації без змін</p>	<p>-</p>	<p>загальнобудинковий облік природного газу (який, до речі обмежений на законодавчому рівні, зокрема відповідно до пункту 2 статті 2 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку</p>

		природного газу» загальнобудинковий лічильник газу може бути встановлений лише за згодою співвласників багатоквартирного будинку в порядку, визначеному статтею 10 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку») врегулює взаємовідносини з обліку між оператором ГРМ, постачальником із спеціальними обов'язками та між ЖЕО або ОСББ, але не вирішує обліку конкретних квартир у багатоповерхових будинках. Мається на увазі, що побутовим споживачам не вигідно платити за газ по показам загальнобудинкових приладів обліку природного газу, оскільки обсяг спожитого палива розраховується на кількість зареєстрованих мешканців будинку.
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	2	348	-	-	350
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,5 %	99,5%	-	-	100%

Вид альтернативи	Вигоди	Втрати
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами»	впровадження добового балансування на ринку природного газу, без обтяжливих умов для суб'єктів ринку природного газу, зокрема державного сектору економіки; можливість забезпечення оператором газотранспортної системи балансуючих дій для врегулювання добового попиту та пропозицій на природний газ з метою збалансованості газотранспортної системи; гарантування рівних можливостей доступу до ринку природного газу «на добу вперед» та	-

	<p>«внутрішньодобового ринку» для оперативного і самостійного врегулювання небалансу; врегулювання допущених небалансів за попередню добу між оператором газотранспортної системи та замовниками послуг транспортування.</p>	
<p>Альтернатива 2</p> <p>Залишення існуючої ситуації без змін</p>	<p>-</p>	<p>Як вбачається із аналізу наданих операторами ГРМ даних, встановлена норм споживання є заниженою у два рази порівняно із фактичним обсягом споживання, що призводить до наступних негативних наслідків для операторів ГРМ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) спожитий побутовими споживачами природний газ понад норму споживання (7,24 куб.м. - 3,3 куб.м. = 3,94 куб.м.), у відповідності до положень Кодексу ГРМ відноситься на виробничо-технологічні витрати та нормовані втрати відповідного Оператора ГРМ, далі - ВТВ, має сплачуватися за ринковою ціною, без джерела для покриття (не покривається за рахунок тарифу), що призводить до збитків відповідного оператора; 2) оскільки така різниця у споживанні фактично класифікується як ВТВ, відповідний оператор ГРМ недоотримує від побутового споживача плату за розподіл (тариф). 3) побутові споживачі фактично позбавлені будь-яких стимулів до встановлення приладового обліку, оскільки за відсутності приладового обліку, державний бюджет покриває 100 % обсягу споживання (субсидії), поряд з цим побутовий споживач, у якого забезпечено приладовий облік може розраховувати виключно на покриття державою нормативу мінімального споживання. 4) побутові споживачі з лічильниками, розуміючи переваги споживачів без лічильниками, встановлені лічильники навмисно виводять з ладу. <p>За такої позиції, вимоги Закону України «Про комерційний облік природного газу» щодо 100% забезпечення лічильниками газу всіх</p>

	споживачів - виконати не можливо.
--	-----------------------------------

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами»	Витрати відсутні.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Витрати відсутні.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами»	4	Максимальний бал. Цілі прийняття регуляторного акта будуть досягнуті повною мірою. Проблема більше не буде існувати.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	1	Мінімальний бал, який показує неможливість досягнення цілей державного регулювання альтернативним способом.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного	Прийняття постанови Кабінету Міністрів України сприятиме: стимулюванню побутових споживачів до переходу на використання природного газу з використанням індивідуальних приладів обліку (лічильників) газу, тобто призведе до забезпечення 100% обліку природного газу населення;	Відсутні	Сприятиме виконанню вимог Закону «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», зокрема сприяння завершенню організації роботи із запровадження 100% комерційного обліку природного газу (для населення, що проживає у

газу побутовими споживачами»	<p>спонуканню споживачів до раціонального споживання природного газу, через наявність можливості виміряти власне споживання;</p> <p>ліквідації безоплатного використання газу побутовими споживачами в розмірі 2,681 млрд.грн. на рік;</p> <p>ліквідації без облікового споживання до 2021 року через можливість встановлення лічильників газу за рахунок таких джерел: 1) тарифу на розподіл природного газу; 2) державних програм з підвищення енергоефективності; 3) бюджетних асигнувань; 4) власних коштів споживачів з подальшою компенсацією; 5) відсутність додаткового навантаження на державний бюджет;</p> <p>впровадженню добового балансування на ринку природного газу, без обтяжливих умов для суб'єктів ринку природного газу, зокрема державного сектору економіки;</p> <p>можливості забезпечення оператором газотранспортної системи балансуючих дій для врегулювання добового попиту та пропозицій на природний газ з метою збалансованості газотранспортної системи;</p> <p>гарантуванню рівних можливостей доступу до ринку природного газу «на добу вперед» та «внутрішньодобового ринку» для оперативного і</p>		<p>квартирах та приватних будинках, у яких природний газ використовується: 1) комплексно, у тому числі для опалення; 2) для підігріву води та приготування їжі; 3) тільки для приготування їжі) та відповідного постачання цього енергоносія за умови його комерційного обліку.</p>
------------------------------	---	--	---

	самостійного врегулювання небалансу; врегулюванню допущених небалансів за попередню добу між оператором газотранспортної системи та замовниками послуг транспортування.		
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Не передбачається	Відсутність індивідуальних приладів обліку газу та необґрунтований рівень діючих норм споживання для категорії побутових споживачів, необладнаних приладами обліку, не є мотивуючим фактором для реальної економії ресурсів, що в свою чергу призводить до збитків усіх суб'єктів господарювання (включаючи НАК «Нафтогаз України») в розмірі 2,681 млрд. грн. в рік (383 млн.куб.м природного газу). Відсутність лічильників природного газу в 3,3 млн. квартир (домогосподарств) ставить в нерівні умови побутових споживачів, квартири (домогосподарства), яких обладнані лічильниками природного газу, оскільки модель поведінки побутових споживачів, які не мають лічильників природного газу суттєво	Відсутність 100% обліку природного газу у побутових споживачів містить ризики вчинення корупційних правопорушень. Існуватимуть ризики вчинення корупційних правопорушень, пов'язаних із нібито несанкціонованим відбором природного газу або так званими небалансами. Саме відсутність 100% обліку природного газу у побутових споживачів призводить до необґрунтованих витрат учасників ринку природного газу України, які здійснюють постачання/розподіл природного газу побутовим споживачам, зокрема НАК «Нафтогаз України», операторів ГРМ, постачальників природного газу із спеціальними обов'язками (Газзбутів), а також безпосередньо побутових споживачів, квартири (домогосподарства), яких обладнані лічильниками природного газу, а також не зрозумілі джерела покриття цих необґрунтованих витрат. Така дискримінація за даними згаданого вище порівняльного аналізу, підготовленого ПрАТ

		<p>відрізняється. Побутові споживачі квартири (домогосподарства), яких не обладнані лічильниками природного газу дозволять собі не раціонально споживати цей вид енергоносія, а саме обігрівають житлові приміщення за допомогою газових плит та газових духових шкафів. В результаті таких дій, протягом опалювального періоду 2017/2018 року, споживання природного газу збільшилося на 17%. Також не можливо ідентифікувати абонентів (побутових споживачів), квартири (домогосподарства), яких не обладнані лічильниками природного газу.</p>	<p>«Проектний і науково-дослідний інститут по газопостачанню, теплопостачанню та комплексному благоустрою міст і сіл України» (УкрНДІнжпроект) на прикладі 1,5 тис. респондентів, квартири (домогосподарства) яких оснащені приладами обліку газу, просили операторів ГРМ про їх повірку, але, враховуючи, що розміри норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників економічно привабливіші відмовилися від встановлення повірених лічильників і прийняли модель оплати за спожитий природний газ відповідно до норм його споживання. Крім того, дискримінація існує між населеними пунктами у містах та сільській місцевості. При здачі в експлуатацію будинків в сільській місцевості за відсутності індивідуального газового лічильника не можлива, але при здачі в експлуатація багатоповерхових будинків у містах, така ситуація має місце у багатьох випадках. Ця ситуація робить не можливим виконання вимог Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», вимог меморандумів про співпрацю з МВФ та ЄС в частині забезпечення 100% обліку природного</p>
--	--	---	---

газу побутових
споживачів.**V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми**

З урахуванням наявних обґрунтованих розрахунків, учасники зазначених вище робочих зустрічей в Державній регуляторній службі України пропонують як спосіб вирішення порушеного питання, прийняти проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами» та врегулювати питання встановлення норм споживання, підтверджених порівняльним аналізом УкрНДІнжпроект за 2018 рік, а саме пропонується встановити наступні нормиспоживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників

Вид споживання	Місяць споживання	Одиниця виміру	Норма споживання
Плита газова за наявності централізованого гарячого водопостачання	квітень – вересень (включно)	куб. метрів людино-місяць	5,8
Плита газова за наявності централізованого гарячого водопостачання	жовтень – березень (включно)	куб. метрів людино-місяць	8,8
Плита газова у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача	квітень – вересень (включно)	куб. метрів людино-місяць	8,3
Плита газова у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача	жовтень – березень (включно)	куб. метрів людино-місяць	13,7
Плита газова та водонагрівач	квітень – вересень (включно)	куб. метрів людино-місяць	20,0
Плита газова та водонагрівач	жовтень – березень (включно)	куб. метрів людино-місяць	25,0

Разом із тим, у період відсутності централізованого гарячого водопостачання населення норма споживання природного газу на плиту газову встановлюється:

у період споживання: квітень – вересень (включно) – 8,3 куб. метра на людину на місяць;

у період споживання: жовтень – березень (включно) – 13,7 куб. метра на людину на місяць.

Строк відсутності гарячого водопостачання (понад 6 годин на добу у разі цілодобового водопостачання або понад 30 відсотків загального часу подавання води за добовим графіком), в який не включається перерва в його постачанні у нічний час (з 24 до 6 години), фіксується у двосторонньому акті, що підписується теплопостачальною організацією та оператором газорозподільної системи і є підставою для перерахунку населенню плати за гаряче водопостачання та газ. За згаданий період населення не здійснює плату за користування централізованим гарячим водопостачанням. Оператор газорозподільної системи після закінчення півріччя надсилає абонентові перерахунок за спожитий газ у період відсутності централізованого гарячого водопостачання.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Додаткові витрати на виконання вимог регуляторного акта Міненерговугілля не передбачаються.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Постанова набирає чинності з дня її опублікування та діє на період до 1 січня 2021 року (за умовами Закону «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», в частині завершення роботи із запровадження 100% комерційного обліку природного газу для населення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозовані показники результативності регуляторного акта:

- 1) зменшення розміру виробничо-технологічних витрати та нормативних втрат;
- 2) збільшення кількості встановлених лічильників природного газу.

Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів, цільових фондів – буде забезпечено знаходження коштів в розмірі 2,681 млрд. грн. в рік.

Кількість суб'єктів господарювання, та/або фізичних осіб, на які поширюватиметься дія акта - дія акта поширюється на НАК «Нафтогаз України», оператора ГТС, операторів ГРМ, постачальників із спеціальними обов'язками (Газзбутів), побутових споживачів (населення).

Розмір коштів, що витратяться суб'єктами господарювання, та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог цього акта-виконання вимог цього акта не потребує додаткових витрат.

Рівень інформованості суб'єктів господарювання стосовно основних положень регуляторного акта – високий.

Прогнозується оснащення лічильниками газу 3,3 млн., або 24,9% квартир (домогосподарств).

Проект регуляторного акта та відповідний аналіз регуляторного впливу розміщено на офіційному веб – сайті Міненерговугілля в мережі Інтернет <http://mre.kmu.gov.ua>. Міненерговугілля у межах компетенції надає необхідні роз'яснення щодо застосування акта, який буде опубліковано в засобах масової інформації після його прийняття.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Міністерством енергетики та вугільної промисловості України статистичним методом, шляхом опрацювання інформації, отриманої від операторів ГРМ.

Базове відстеження результативності акта здійснюватиметься не пізніше ніж через рік з дня набрання ним чинності.

Повторне відстеження результативності проекту акта буде здійснюватись не пізніше ніж через 2 роки з дня набрання ним чинності.

**Міністр енергетики та
вугільної промисловості України**

_____ 2018 р.

І. Насалик

**Повідомлення про оприлюднення
проекту постанови Кабінету Міністрів України
«Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами»**

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України оголошує про опублікування проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами» на офіційному веб-сайті Міненерговугілля в мережі Інтернет - <http://mre.kmu.gov.ua>, розділ «Нормативно-правова база», підрозділ «Регуляторні акти», папка «Проекти регуляторних актів та аналізи регуляторного впливу до них».

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами» (далі – проект постанови) підготовлено на виконання Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», Плану організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України від 21 грудня 2017 р. № 2260-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» щодо порядку встановлення лічильників споживачам природного газу», доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України С. Кубіва від 12.06.2018 № 21494/1/1-18 до листа Державної регуляторної служби України від 24.05.2018 № 4895/0/20-18, а також ухвали Київського апеляційного адміністративного суду від 09.08.2018 р. № 826/2507/18 та, враховуючи результати порівняльного аналізу розрахункових та фактичних витрат природного газу для побутових споживачів з метою визначення обґрунтованої кількості газу, що споживається без індивідуальних лічильників, виконаного ПрАТ «Проектний і науково-дослідний інститут по газопостачанню, тепlopостачанню та комплексному благоустрою міст і сіл України» (УкрНДІнжпроект), підготовленого у 2018 році.

Пропонується як механізм вирішення ситуації з метою встановлення індивідуальних приладів обліку, встановити обґрунтовані норми споживання природного газу побутовими споживачами.

За наявною інформацією, станом на 01.06.2018 у житловому фонді України:

- 9,83 млн., або 75,1% квартир (домогосподарств) оснащено лічильниками газу;
- 3,3 млн., або 24,9% квартир (домогосподарств) не оснащено лічильниками газу.

Вирішення питання із забезпеченням 100% обліку природного газу у побутових споживачів повністю усуне ризики вчинення корупційних правопорушень, пов'язаних із нібито несанкціонованим відбором природного газу або так званими небалансами.

Саме відсутність 100% обліку природного газу у побутових споживачів призводить до необґрунтованих втрат учасників ринку природного газу

України, які здійснюють постачання/розподіл природного газу побутовим споживачам, зокрема НАК «Нафтогаз України», операторів ГРМ, постачальників природного газу із спеціальними обов'язками (Газзбутів), а також безпосередньо побутових споживачів, квартири (домогосподарства) яких обладнані лічильниками природного газу, а також не зрозумілі джерела покриття цих необґрунтованих витрат.

З огляду на викладене, Міненерговугілля розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами».

Зауваження та пропозиції до проекту постанови приймаються в письмовому вигляді та електронною поштою протягом місяця за адресою: Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, 01601 вул. Хрещатик, 30; e-mail: vladislav.ramazanov@mev.gov.ua.

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА
ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

НАКАЗ

« _____ » _____

м. Київ

№ _____

Про внесення змін до Плану діяльності Міненерговугілля України з підготовки проектів регуляторних актів на 2018 рік

Відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»; Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 (зі змінами),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити зміни до Плану діяльності Міненерговугілля України з підготовки проектів регуляторних актів на 2018 рік, затвердженого наказом Міненерговугілля від 15.12.2017 № 751, що додаються.

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Перший заступник Міністра

Т. Максимець

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міненерговугілля
_____ 2018 № _____

Зміни до Плану діяльності Міненерговугілля України
з підготовки проектів регуляторних актів на 2018 рік

№ з/п	Вид та назва проекту РА	Мета прийняття РА	Підрозділи, відповідальні за розроблення проектів РА	Термін підготовки проекту РА
38.	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами»	Встановлення обґрунтованих норм споживання природного газу побутовими споживачами	Директорат енергетичних ринків	ІІІ квартал 2018 р.
39.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Тимчасового положення про порядок розрахунків за надання населенню послуг з газопостачання в умовах використання загальнобудинкового вузла обліку»	Особливості встановлення загальнобудинкових лічильників газу; забезпечення обліком усього реалізованого населенню природного газу	Директорат енергетичних ринків	ІІІ квартал 2018 р.
40.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення компенсації витрат побутовому споживачу на придбання та встановлення індивідуального лічильника (індивідуальних лічильників) газу»	Встановлює механізму визначення компенсації витрат побутовому споживачу на придбання та встановлення індивідуального лічильника (індивідуальних лічильників) газу	Директорат енергетичних ринків	ІІІ квартал 2018 р.